

situationen til deres egen fordel, men jeg kan ikke undgå at reflektere over hele dette forløb. Jeg håber, at det vil være muligt at lære af denne konflikt fra begge sider, og det kræver, at man er villig til at udfordre sin egen selvforståelse og sit eget selvbillede den kommende tid, altså fra begge sider. Det må være forudsætningen for dialog og konfliktløsning.

Jeg må dog sige, at det desværre ikke ser ud til, at det sker, når jeg følger i hvert fald flertallet i den politiske debat. Det første, der springer i øjnene, når man følger debatten og reaktionerne, er den endimensionale behandling af hele forløbet, at konflikten enten skyldes tegninger eller et manglende møde eller nogle imamer, og at sagen enten kun handler om ytringsfrihed eller kun om religiøs fundamentalisme.

Ytringsfrihed som værdi kan vel næppe have sin betydning, hvis den ikke hænger sammen med andre frihedsrettigheder og pligter såsom religionsfrihed, ligestilling, tolerance og ikke mindst beskyttelse af mindretal mod overgreb. Hvis en hob i en skolegård mobber nogle få, er det vel ikke værdien ytringsfrihed, der er den demokratiske udfordring, det er andre dele af frihedsrettighederne.

Ytringsfrihed er selvfølgelig en af de grundlæggende frihedsrettigheder, som har sit udgangspunkt i retten til at tale magten og flertallet midt imod, men den må følges af andre lige så selvfølgelig frihedsrettigheder for at få sin fulde betydning.

På samme måde kan religionsfrihed jo ikke bruges som undskyldning for religiøse trossætninger, der sætter demokratiske grundsætninger ud af kraft. Ikke desto mindre er det i debatten præcis sådan nogle endimensionale billeder, som man kan se udefra. Det er endimensionale billeder, som bliver tegnet af virkeligheden og den andens holdninger, hvem er den gode, hvem er den onde, hvem er offer, og hvem er bøddel. Jeg tror ikke, det kan føre til nogen dialog og forståelse.

Noget andet, der ser ud til at være gennemgående, er en homogenisering af mennesker, enten på baggrund af deres nationalitet, deres religion eller deres etniske oprindelse. Hele befolkningsgrupper bliver sat i bås og karikeret i billeder, som det må være umuligt for nogen at identificere sig med. Det har jo længe været en del af den danske udlændinge- og integrationsdebat, en homogenisering af befolkningsgrupper, der kollektivt får hæftet værdier og egenskaber på sig, som står i modsætning til flertallets.

Jeg fristes til at sige, at når denne homogenisering også bliver tilsat en pasteurisering gennem Dansk Folkepartis retorik, må det skabe frustrationer og grundlag for konflikter. Og det er vel i denne sammenhæng, man skal se en del af de heftige reaktioner på Jyllands-Postens tegninger.

Kl. 19.40

Men hvad skete der så på den anden side? Ja, efter de her tegninger blev Danmark og danskerne som helhed jo udsat for en uhørt endimensionel tegning og homogenisering. Ja, egentlig blev der vel tegnet en grov karikatur af Danmark og danskerne ude i verden med meget heftige og voldelige reaktioner til følge, som man selvfølgelig må tage afstand fra – reaktioner, der forståeligt har skabt frygt i Danmark. Men det var igen en homogenisering, en tegning af et Danmark som et billede med en ens befolkning, der har de samme holdninger, og hvor der ikke er konflikter og forskellighed.

Jeg må jo sige, at jeg godt forstår de krænkede følelser på begge sider, selv om jeg ikke på nogen måde accepterer reaktionerne eller forsøgene på at udnytte de krænkede følelser politisk. Jeg tager afstand fra enhver form for religiøs fundamentalisme, men jeg vil ikke hæfte det mærkat på hele befolkningsgrupper, nationer eller regioner i verden.

Jeg tager også afstand fra de mange krænkelser af udlændinge og muslimer i Danmark, i Vesten og på Færøerne, ligesom jeg tager afstand fra Irakkrigen, der efter min mening er og bliver en væsentlig årsag til udbruddet af de aktuelle globale og religiøse spændinger. Men det får mig ikke til at mene, at danskerne og Danmark er racistiske eller krigsgale, eller at danskere er religionskrænkere. Jeg har derfor svært ved at se, at man fremdeles – også til dels i statsministerens tale i dag – holder fast i det endimensionale og homogeniserede billede af de globale udfordringer, som hele denne sag har sit grundlag i, og at man holder fast i tegningen af Danmark og den danske befolkning som en entydig størrelse, hvor alle har de samme holdninger, og hvor man forsøger at definere en ens dansker, kan man sige.

Danmark og den danske befolkning er vel lige så sammensat og forskellig som folk andre steder i verden, og danske politikere er vel så sammensatte og forskellige som politikere andre steder i verden. Det er ikke nogen svaghed at indrømme det, det er tværtimod en styrke, som jeg altid har forbundet med og beundret det